

Lösningsmedel

Exponering för lösningsmedel kan orsaka yrkessjukdomar och andra hälsoskador. Syftet med denna webbsida är att främja hälsosamma och säkra arbetsförhållanden och ge mer information om åtgärder för att minska arbetstagarnas exponering.

Exponering

Ett brett utbud av lösningsmedel används som förtunningsmedel, råmaterial, rengöringsmedel och avfettningsmedel inom många industrier. Hög till måttlig exponering förekommer även inom bl.a. byggbranschen, grafisk industri, metallindustri, massa- och pappersindustri, tillverkning av armeringsplaster, hantering av motorbränslen samt i forskningslaboratorier.

Hälsoskador

Kortvarig exponering för lösningsmedel kan orsaka övergående effekter. Lösningemedel torkar ut huden. Lösningemedelsångor kan irritera andningsvägarna och påverka nervsystemet och orsaka bl.a. huvudvärk och berusningskänsla. Plötslig exponering för mycket höga koncentrationer av lösningsmedelsångor kan leda till förgiftning eller medvetslöshet. Upprepad och långvarig exponering för lösningsmedel kan orsaka permanenta skador på nervsystemet som kallas toxisk encefalopati. Bestående skador på nervsystemet som huvudsakligen beror på arbetsrelaterad exponering för lösningsmedel är yrkessjukdomar. Vid långvarig och kraftig exponering kan lösningemedlen dessutom skada inre organ, lever och njurar. Under graviditeten ska exponeringen för lösningsmedel hållas så låg som möjligt, under 10 % av HTP-värdet (koncentrationer som befunnits skadliga), eftersom lösningemedel kan påverka fertiliteten och fostrets hälsa samt öka risken för missfall.

Att minska skadorna

För att förebygga hälsorisker är det viktigt att med tekniska skyddsåtgärder eller andningsskydd förhindra att lösningemedelsångor kommer in i arbetstagarnas luftvägar. Vid längre arbetspass ska andningsskyddet vara motoriserat.

Skydda huden med kemikalieskyddshandskar av plast eller gummi som är lämpliga för lösningsmedlet. Information om skyddsutrustning finns i säkerhetsdatabladerna för kemikalier och fås från försäljarna av skyddsutrustningen.

Handledning från företagshälsovården

Vi rekommenderar ett nära samarbete med er företagshälsovård i alla frågor som rör sjukdomar, symtom, skydd och arbetsmiljö. Enligt [arbetarskyddslagen \(738/2002\)](#) är arbetsgivaren skyldig att utreda och bedöma riskerna i arbetet samt vidta tillräckliga åtgärder för att förebygga dem. Företagshälsovården är sakkunnig i frågor som gäller hälsa och säkerhet i arbetet.

Den ska göra en arbetsplatsutredning där arbetets hälsokonsekvenser bedöms.

Företagshälsovården ska fästa uppmärksamhet vid exponeringens kvalitet och mängd, skydd, hud-, luftvägs- och ögonsymtom samt uppföljning av personer som uppvisar symtom. Hälsoundersökningarna ska utföras med 1–3 års mellanrum baserat på Bedömningen av betydelsen för hälsan.

Om ni behöver mer information, arbetsplatsmätningstjänster eller hjälp med åtgärder för att förebygga exponering, kan ni kontakta Arbetshälsoinstitutets experter.

Tuula Liukkonen
ledande expert
tuula.liukkonen@ttl.fi
+358 30 474 3208

Pirjo Heikkinen
produktchef
pirjo.heikkinen@ttl.fi
+358 44 720 1764